

CIMRMAN V LYSOLAJÍCH

Psal se rok 1876, kdy Cimrman chodil pravidelně se svými přáteli – Vrchlickým, Zeyerem, Myslbekem, Ženíškem a tehdy začínajícím malířem Mikolášem Alšem besedovat na Brandejsův statek v Suchdole. Cimrmanova osobnost Alše uchvátila. Trávili spolu mnoho hodin při dlouhých procházkách po okolí, vedoucích často i do malebných Lysolaj (dnes Lysolaj). V jednom ze svých dopisů popisuje Aleš svůj pobyt u Brandejsů takto: „*Ku čtvrté hodině jdu buď sám nebo s panem Cimrmanem na procházku. Jdu-li s ním, chodíme do Lysolaj.*“

Osudovou provázanost Alše, Cimrmana a Lysolaj lze vyčíst z Alšova díla. Například inspirací k slavnému obrazu „*Břetislav a Jitka*“ není stejnojmenná česká pověst, nýbrž Cimrmanův dobrý skutek, kdy nesl v náručí vyspělou školačku s podvrknutým kotníkem při cestě ze Šourkova statku. V Lysolajích totiž školu neměli, proto děti musely chodit až do Dolní Šárky. Jak bylo u historických výjevů zvykem, Aleš scénu na obraze pouze maskoval obligátním koněm. Na základě fyzického vyčerpání z přepravy korpulentní poraněné dívky se poprvé v Cimrmanově hlavě zrodila myšlenka vybudovat školu přímo v lysolajské obci. Úředníkům se návrh velmi zamlouval, proto již o padesát šest let později, když byl vytažen z čepice nový starosta obce Novák, nejenže se urodilo nadměrné množství hub, které z lesa tahali na povozech (jak dokládají záznamy obecní kroniky), ale také se 2. září 1934 škola poprvé zahemžila školními brašničkami.

Tím zde ovšem Cimrmanova stopa nekončí. Po vzoru Joachima Barranda a jeho úspěšných nálezů v Prokopském údolí, se okrajově zabýval i paleontologií na okraji Lysolajského údolí. Pokusil se nalézt prvohorní zkmenečiny v písčivcové rokli za obcí. Když zde však narazil pouze na písek, povzdechl si prý v hostinci u Valentů: „*V paleontologii už budu hrát jen druhé housle!*“ Sousedé pak Cimrmanovo nenaleziště začali nazývat „Druhé housle“ a tento název se, jak víme, ve zkrácené podobě zachoval až dodnes.

Dobový snímek z Lysolajského údolí, s velkou pravděpodobností se jedná o J. Cimrmana s M. Alšem v družném hovoru na jedné z pravidelných procházek (v protisvětle).

J. Cimrman (uprostřed) v převleku za veselého vodníka jako hostující účastník představení dramatického spolku KROK.